

Illuka Kooli ainekava	Ainevaldkond: ajalugu LÕK	Õppeaine: ajalugu
III kooliaste	7.klass	Tundide arv: 2
Õppeaine kirjeldus		
Õpetuse eesmärgid		
Ajalooõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane: 1) tunneb huvi mineviku vastu; teab, et minevik on olnud muutuv ja väga mitmekesine; 2) omab üldist ettekujutust Eesti ajaloost ja sellega seoses üldjoontes kogu maailma ajaloost; 3) kirjeldab abivahendite toel olulisi ajaloosündmusi, inimeste eluviisi ja tegevusalasid õpitud ajastutel; 4) teab, et maailmas toimunud sündmused on otseselt või kaudselt mõjutanud nii Eestis kui ka mujal Euroopas toimunud sündmusi; teab, et poliitikal on suur roll maailma riikide omavahelistes suhetes; 5) nimetab oma põhiõigusi ning kohustusi Eesti Vabariigi kodanikuna, kirjeldab Eesti riigi valitsemiskorda; 6) teab ja väärtustab kombeid ning traditsioone oma kultuuris; väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning määratleb end oma rahva liikmena; 7) leiab infot eri teabeallikatest, oskab hinnata erinevate teabeallikate usaldusväärsust.		
Õpitulemused:		Metoodilised soovitused, sh õpistrateegiate rakendamine, diferentseerimise võimalused
Õpilane: Muinasaeg 1. Joonistab ajatelje ja märgib sellele erinevad ajastud. 2. Kirjeldab lühidalt inimeste eluolu kiviajal. 3. Nimetab piltide abil esimesi koduloomi ja põllukultuure. 4. Selgitab põhjuseid, miks inimene loobus rändavast eluviisist. 5. Kirjeldab näidete abil, kuidas tööriistade materjal ja kvaliteet muutusid metallide kasutuselevõtuga. 6. Kirjeldab näidete varal, kuidas looduslikud tingimused mõjutasid muinasaja inimeste eluolu. Muinasaeg Eestis 1. Teab, kuidas jääaeg algas ja lõppes. 2. Joonistab ajatelje ja märgib sellele muinasaja ning esimeste teadaolevate asulate tekkeajad Eesti alal.		1. Läbi teemade: töölehed, näitlikustamine, mõisted, töö lihtsustatud tekstiga, sõnaseletused, kinnistavad suulised ja kirjalikud harjutused. 2. Ajatelje joonistaminetahvlile/vihikusse/töölehele; 3. Töö kaardiga: kaardi lugemine, kontuurkaardi täitmine. - kiviaja ja tänapäeva inimese elu võrdlemine; video: - tuletegemine vibuga; - elu kiviajal; - jäämees Ötzi; - pronksi kasutuselevõtt; - pronkskirve valmistamine; - raua kasutuselevõtt; - kodukoha uurimine (nt mõne rändrahnu, raba vm jääajaga seotud objekti külastamine); video:

3. Tunneb esimesi asulakohti Eesti aladel ning teab, mida sealt on leitud.
4. Oskab leida Euroopa kaardilt Eesti asukoha.
5. Näitab Eesti kaardil esimesi asulakohti.
6. Kirjeldab eestlaste eluolu muinasajal ja muinasaja lõpul.
7. Nimetab eestlaste naaberriike ja -riike ning näitab neid kaardil.

Vanaaeg

1. Märgib ajateljele vanaaja ja selle olulisemad sündmused (nt kirja teke, Cheopsi püramiidi rajamine, Suure Hiina müüri ehitamine jne).
2. Teab, miks vanaaja riigid tekkisid suurte jõgede äärde.
3. Loetleb vanaaja riikidest pärinevaid leiutisi ja uuendusi (nt ehituses).
4. Nimetab vanaaja riikide kultuurisaavutusi.
5. Selgitab abiga olulisemaid teemakohaseid mõisteid.
6. Teab, kuidas ristiusk tekkis ja tunneb ristiusu põhimõtteid.

Keskajast ja feodaalkorrast

1. Märgib ajateljele keskaja.
2. Loetleb põhilised ühiskonnaklassid.
3. Kirjeldab lühidalt talupoegade ja feodaalide elu.
4. Kirjeldab piltide abil keskaegset linna (näiteks Tallinna) ja selle elanikke ning nende tegevusalasid.
5. Teab, mis on kirik ja millised on selle ülesanded.
6. Teab, millist rolli kirik keskaja inimeste elus mängis.
7. Teab, miks katoliku kirik ristisõjad algatas.

Eestlaste muistne vabadusvõitlus

1. Märgib ajateljele muistse vabadusvõitluse toimumisaja.
2. Mõistab näidete abil, miks ristisõda meie aladele laienes.
3. Teab, millistest riikidest ristisõdijad tulid.

- [Eesti muinasaeg](#);
- [kivikirve valmistamine](#);
- saatelõigu vaatamine: [raua valmistamine soorauamaagist](#);
- [eesti keel 2000 aastat tagasi](#);

video:

- [vaade Mesopotaamia templisse](#);
- [elu Mesopotaamias](#);
- [oma nime kirjutamine hieroglüüfikirjas](#);
- [muumia valmistamine Vanas Egiptuses](#);
- [siidiussid teevad siidi](#);
- [Suur Hiina müür](#);
- [male saamislugu](#);
- [vanad olümpiamängud](#);
- [ringkäik Vana-Roomas](#);
- [Rooma impeerium](#);
- [gladiaatorite võitlus Colosseumis](#).

- dramatiseering: talupoja ja mõisniku suhted; feodaalse ja kirikliku hierarhia näitlikustamine;

video:

- [keskaegne külaelu](#);
- [hügieen ja eluolu keskajal](#);
- [rüütli elu](#);
- [keskaegse rüütli sõjavarustus](#);
- [keskaegne turg](#);
- dramatiseering: keskaegne turg; muuseumi/keskaja keskuse külastamine; filmikatkendite vaatamine ("Viimne reliikvia", "Verekivi", "Apteeker Melchior").
- kiriklike toimingute näitlikustamine.

video:

- [sõjapidamine Eestis 13. sajandil](#);
- [Eesti ala poliitilisel kaardil 1200-1920](#);
- filmikatkendi vaatamine: "Malev";

4. Tunneb muistse vabadusvõitluse olulisemaid lahinguid, nende tulemusi ja tähtsamaid isikuid. 5. Teab, kuidas lõppes muistne vabadusvõitlus, mida see eestlastele kaasa tõi ja millised olid kaotuse põhjused.	- muuseumi külastamine.
Eestlased võõra võimu all 1. Nimetab kaardi abil, kes valitsesid Eesti alasid pärast muistset vabadusvõitlust. 2. Märgib ajateljele Jüriöö ülestõusu ja reformatsiooni toimumisajad. 3. Selgitab eestlaste olukorda pärast võõra võimu alla sattumist. 4. Selgitab, miks Jüriöö ülestõus algas ja kirjeldab selle sündmuste käiku. 5. Teab, kuidas Jüriöö ülestõus lõppes ja mida see eestlastele kaasa tõi. 6. Nimetab ja näitab kaardil keskaegseid linnu Eesti aladel. 7. Kirjeldab piltide abil keskaegset Tallinna ja selle kaitserajatisi. 8. Teab, kes oli Martin Luther ja millised uuendused ta algatas.	video: - keskaegne Tallinn;- eestlaste ristiusustamine;- Eesti ala poliitilisel kaardil 1200-1920;- filmikatkendite vaatamine: "Mardileib".
Eesti varauusajal 1. Nimetab kaardi abil meie naaberriike ja -rahvaid. 2. Märgib ajateljele Liivi sõja toimumisaja ja Tartu Ülikooli asutamisaaja. 3. Nimetab Liivi sõjas osalenud riike ja selgitab sündmuste üldist käiku. 4. Kirjeldab lühidalt talupoegade elu muutusi Rootsi ajal. 5. Teab, et Rootsi ajal hakati mõtlema maarahva harimisele ja tegevust alustasid esimesed talurahvakoolid. 6. Teab, kes oli Forselius ja millist rolli mängis tema loodud õpetajate seminar kohalikus haridusel. 7. Teab, kuidas asutati Tartu Ülikool ja mida seal õpetati. 8. Võrdleb Rootsi-aegset kooli tänapäeva kooliga.	- filmikatkendi vaatamine ("Viimne reliikvia"); video: - sõjapidamine Eestis 16.-17. sajandil;- eesti keel 370 aastat tagasi;- Eesti ala poliitilisel kaardil 1200-1920;- eestlaste ristiusustamine.
Suured leiutused ja avastused 1. Loetleb hiliskeskaegseid teadussaavutusi.	video: - Gutenbergi trükipress;

2. Näitab kaardil riike, kust maadeavastajad teele asusid, ja nimetab paiku, kuhu nad jõudsid. 3. Märgib ajateljele Ameerika avastamise Columbuse poolt ja Magalhãesi ümbermaailmareisi aja. 4. Loetleb meresõidu arengu olulisemaid muutusi. 5. Teab Kolumbuse tähtsust ajaloos. 6. Räägib abivahendite toel esimesest ümbermaailmareisist. 7. Selgitab, mida maadeavastused endaga kaasa tõid. 8. Nimetab põllukultuure, loomi ja kombeid, mis toodi asumaadest Euroopasse.	- püssirohu leiutamine ja esimesed tulirelvad; - Columbus jõudis Ameerikasse.
Õppesisu:	
Muinasae (8h). Ajaarvamisest (1 tund). Kiviaeg (1 tund). Tule kasutuselevõtt (1 tund). Karjakasvatuse ja põlluharimise algus (1 tund). Metallide kasutuselevõtt (2 tundi). Looduslike tingimuste osa inimkonna arenemisel (1 tund). Muinasaja ajajärgud ja nende üldiseloomustus: kordamine (1 tund). Muinasae Eestis (7h). Jääaja lõpp ja esimesed inimasustuse jäljed Eesti aladel (1 tund). Muistsete eestlaste eluolu (2 tundi). Eestlased muinasaja lõpus (2 tundi). Eestlaste naaberrahvad ja kujunevad riigid (1 tund). Kordamine (1 tund). Vanaae (13h). Mesopotaamia (2 tundi). Vana-Egiptus (2 tundi). Vana-India (1 tund). Vana-Hiina (1 tund). Vana-Kreeka (2 tundi). Vana-Rooma (2 tundi). Ristiusu teke (2 tundi). Kordamine (1 tund). Keskajast ja feodaalkorrast (9h). Keskaja üldiseloomustus (1 tund). Põlluharimise areng keskajal (1 tund). Talupoegade eluolu (1 tund). Feodaalide eluolu (1 tund). Keskaegsed linnad (2 tundi). Ristiusu kirik ja ristsõjad (2 tundi). Kordamine (1 tund). Eestlaste muistne vabadusvõitlus (7h). Liivlaste ja lätlaste alistamine ristisõja käigus (1 tund). Muistse vabadusvõitluse algus (1 tund). Muistse vabadusvõitluse olulisemad lahingud (1 tund). Taanlased Põhja-Eestis (1 tund). Muistse vabadusvõitluse lõpp (1 tund). Miks eestlased lüüa said? (1 tund). Kordamine (1 tund). Eestlased võõra võimu all (7h). Eesti ala pärast vallutust (1 tund). Jüriöö ülestõus (2 tundi). Keskaegsed linnad Eestis (1 tund). Keskaegne Tallinn (1 tund). Reformatsioon (1 tund). Kordamine (1 tund). Eesti varauusajal (10h). Eestlaste naabrid enne Liivi sõda (2 tundi). Liivi sõda (2 tundi). Eesti Rootsi riigi koosseisus (2 tundi). Eestikeelse koolihariduse algus (2 tundi). Tartu Ülikool (1 tund). Kordamine (1 tund). Suured leiutused ja avastused (9h). Teaduse ja tehnoloogia areng keskaja lõpul (2 tundi). Trükikunsti leiutamine (1 tund). Tulirelvade kasutuselevõtmine ja kaitseehitiste muutumine (1 tund). Meresõidu arenemine ja Ameerika avastamine (2 tundi). Esimene teekond ümber maailma (1 tund). Kordamine (2 tundi). Praktilised tööd: • võimalusel lõkke süütamine/ahju tule tegemine;	

- erinevate metallide (vask, tina, raud) ja pronksi (sulam) uurimine;
- erinevate põllukultuuride uurimine ja võrdlemine (nt nisu ja oder).
- võimalusel tööõpetuse tunnis luust või sarvest mõne eseme valmistamine, nõõri punumine;
- koriluslik õppekäik parki/metsa.
- kodukoha pühakoja külastamine;
- mõne antiikolümpia ala katsetamine kehalise kasvatuse tunnis.
- kirikumuusika kuulamine;
- tutvumine keskaegsete relvadega, puidust relva valmistamine tööõpetuse tunnis.

Lõiming õppeaine ja teemadega:

matemaatika - sündmuste paigutamine araabia numbritega ajajoonele,

kunst - kuidas kujutati inimesi, eluolu keskajal, illustreeritud mõttekaart rüütlite, aadlidaami või linnuste kohta,

eesti keel - tekstist olulise leidmine ja selle arusaadavalt kaaslasele selgitamine, lühijutu koostamine

muusika - keskaja muusika kuulamine, selle iseloomustamine ja võrdlemine tänapäevaga,

loodusõpetus - Eesti keskaegsete linnade ja hansalinnade märkimine kaardile, vahemaade mõõtmine, orienteerumine ja asukoha määramine, ilmakaarte nimetused

käsitöö ja kodundus - keskajale omase toidu valmistamine.

Põhimõisted:

- korilus, korilased ja kütid;
- tulekivi;
- metall ja sulam;
- tina, vask, pronks, raud.
- jääaeg;
- inimasustus ja asula;
- muistne;
- ohverdamine ja hiied;
- linnus;
- riik;
- naaberrahvas ja -riik.
- tamm, kanal ja niisutusviljelus;
- kliima;
- kiilkiri;
- kultuur;
- sumerid;
- seadused;
- linnriik;
- tempel, jumalad ja preestrid;
- valitsejad (vaarao, kuningas, keiser);
- ori;
- püramiid ja muumia;
- papüürus ja hieroglüüfid;
- olümpiamängud;
- tsement;

- gladiaator;
- ladina keel;
- kristlus ja piibel.
- keskaeg;
- feodaal;
- teotöö;
- vaimulik; naturaalmajandus; pärisorjus; rüütel ja kannupoiss; raekoda, raad; tsunft; meister, sell; õpipoiss; katoliku kirik; paavst, piiskop, preester; klooster, munk ja nunn; pühak, palverännak; rüütliordu; ristsõda.
- ristitu ja pagan; mõõgavendade ordu; eestlaste vanemad; muistne vabadusvõitlus; kroonika ja kroonik; kiviheitemasin, piiramistorn; katk.
- Liivimaa; kümnis; mõis; Hansa liit; reformatsioon; luteri usk.
- kubermang; gümnaasium; talurahvakool; ülikool; õpetajate seminar; pastor.
- pärgament; trükipress; püssirohi ja tulirelvad; võrtsid; kompass; karavell; indiaanlane; asumaa; põliselanik.

Kooli väärtuste arendamine:

Koostöö

Õpilased töötavad koos rühmades või paarides ajaloo teemadel, luues näiteks ühiseid plakateid, esitlusi või mängu. Koostöö kaudu õpivad nad üksteist toetama, kuulama ja jagama ülesandeid, mis aitab neil arendada sotsiaalseid oskusi ja tugevdada ühtekuuluvustunnet.

Ettevõtlikkus

Ajalooõpetuses saavad õpilased osaleda "ajaloolises turupäevas", kus nad loovad ja "kauplevad" ajalooliste kaupade või teenustega. See arendab ettevõtlikkust, julgustab loovat mõtlemist ja õpetab, kuidas minevikus kaubandus toimis

Loovus

Loovust saab arendada, kui õpilased loovad ajalooliste sündmuste põhjal kunstitöid, koomikseid või jutte. Näiteks võivad nad kujutada olulisi ajaloosündmusi visuaalselt või jutustada lugusid ajalooliste tegelaste vaatepunktist. See aitab neil paremini mõista ajalugu ja väljendada oma arusaama loomingulisel viisil.

Keskkonnahoid

Ajalooõpetuses saab uurida, kuidas inimesed minevikus loodust kasutasid ja püüdsid seda hoida. Õpilased võivad uurida vanu loodust säästvaid tavasid ja võrrelda neid tänapäevastega, arendades teadlikkust keskkonnahoiust ja jätkusuutlikust arengust

Tervis

Õpilased saavad uurida, kuidas inimesed minevikus tervise eest hoolitsesid, ning võrrelda vanu ja uusi tervisetavasid. Tervise tähtsust saab rõhutada, sidudes selle ajalooliste teadmistega ja luues praktilisi ülesandeid, nagu ravimtaimede tundmaõppimine või tervisealaste plakatite valmistamine.

Lõiming

Ajalugu ja eesti keel

Arendatakse lugemis- ja kirjutamisoskust.
Arendatakse info leidmise oskust.
Arendatakse eneseväljendusoskust.

Hindamine:

Õpilase teadmisi, oskuseid ja vilumusi hinnatakse suuliste ja kirjalike sõnaliste hinnangutena ning numbriliste hinnatena. Kokkuvõttes hinnangus kajastub, kuidas taotletud õpitulemused on saavutatud, tuakse esile õpilase edusammud ja

Ajalugu ja võõrkeeled

Õpetatakse korrektselt hääldama ja kirjutama võõrapäraseid nimesid ja sõnu.

Tutvustatakse teiste rahvaste ajalugu ja kultuuri.

Ajalugu ja matemaatika

Õpetatakse mõistma ajalooliste sündmuste järgnevust, kasutades ajatelge.

Toetudes matemaatilistele oskustele arvutatakse sündmuste toimumisaega ja sellest möödunud aega. Kinnistatakse teadmisi ajaühikutest (kuupäev, aasta, aastakümme, sajand, aastatuhat).

Kinnistatakse teadmisi Rooma numbritest.

Ajalugu ja loodusõpetus

Käsitletakse liikide arengut läbi aegade.

Õpetatakse taime- ja loomaliikide ning loodusvarade kasutuselevõttu läbi ajaloo.

Käsitletakse inimeste suhteid loodusega erinevatel ajaperioodidel.

Käsitletakse loodusteaduste arengut läbi aegade.

Korraldatakse temaatilisi õppekäike.

Ajalugu ja inimeseõpetus

Käsitletakse inimese tervisekäitumist läbi aegade.

Käsitletakse toidu- ja joogikultuuri muutumist läbi ajaloo.

Käsitletakse inimsuhete ja eluviiside muutust läbi aegade.

Ajalugu ja kunstiained

Tutvustatakse tuntud heliloojaid ja kunstnikke ning nende teoseid läbi aegade.

Tutvustatakse eri ajastute muusikat.

Käsitletakse ehituskunsti muutumist ja arengut aegade jooksul.

Korraldatakse kunstiteemalisi õppekäike (näituste ja muuseumide külastamine, filmide vaatamine).

Ajalugu ja kehaline kasvatus

Tutvustatakse tuntud sportlasi ja nende saavutusi läbi aegade.

Tutvustatakse antiikolümpiamänge.

juhatakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele.

Alates esimesest kooliastmest on õpilane kaasatud hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

Korraldatakse õppekäike (näituste ja muuseumide külastamine, filmide vaatamine). Ajalugu ja tööõpetus Tutvustatakse tööriistade ja -võtete arengut ning eri materjalide kasutuselevõttu. Tutvustatakse tehnika ajalugu ja kuulsaid leiutajaid.	
Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud:	
7. klassi lõpetaja: 1) selgitab õpitava ajalooperioodiga seostuvaid olulisemaid põhimõisteid;2) nimetab tähtsamat muinasajast ja selle perioodidest (kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg), kirjeldab muinasaja inimese eluviisi ja tegevusalasid;3) teab vanaaja kultuure ja oskab nimetada ajastu olulisemaid saavutusi ja leiutisi;4) kirjeldab kõige üldisemal kujul keskaja olemust;5) teab keskaja Euroopa eluolu muutusi, avastusi ja leiutisi;6) teab olulisemaid sündmusi, mis leidsid aset keskajal Eesti aladel.	

Illuka Kooli ainekava	Ainevaldkond: ajalugu LÕK	Õppeaine: ajalugu
III kooliaste	8.klass	Tundide arv: 2
Õppeaine kirjeldus		
Õpetuse eesmärgid		
Ajalooõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane: 1) tunneb huvi mineviku vastu; teab, et minevik on olnud muutuv ja väga mitmekesine; 2) omab üldist ettekujutust Eesti ajaloost ja sellega seoses üldjoontes kogu maailma ajaloost; 3) kirjeldab abivahendite toel olulisi ajaloosündmusi, inimeste eluviisi ja tegevusalasid õpitud ajastutel; 4) teab, et maailmas toimunud sündmused on otseselt või kaudselt mõjutanud nii Eestis kui ka mujal Euroopas toimunud sündmusi; teab, et poliitikal on suur roll maailma riikide omavahelistes suhetes; 5) nimetab oma põhiõigusi ning kohustusi Eesti Vabariigi kodanikuna, kirjeldab Eesti riigi valitsemiskorda; 6) teab ja väärtustab kombeid ning traditsioone oma kultuuris; väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning määratleb end oma rahva liikmena; 7) leiab infot eri teabeallikatest, oskab hinnata erinevate teabeallikate usaldusväärsust.		
Õpitulemused:	Metoodilised soovitused, sh õpistrateegiatega rakendamine, diferentseerimise võimalused	
Õpilane: Maailm uusajal 1. Märgib ajateljele uusaja kokkuleppelise alguse, Ameerika iseseisvussõja, Suure Prantsuse revolutsiooni ja Napoleoni sõjakäigud. 2. Nimetab ja näitab kaardil suuremaid Euroopa riike ja Põhja-Ameerikat. 3. Selgitab lühidalt piltide abil Ameerika iseseisvuspüüdlusi, sõja käiku ja tulemusi. 4. Nimetab lühidalt piltide abil Suure Prantsuse revolutsiooni olulisemaid sündmusi, tähtsamaid tegelasi ja saavutusi. 5. Kirjeldab lühidalt piltide abil Napoleoni sõjakäike ja nimetab tema olulisemaid saavutusi. 6. Kirjeldab lühidalt kaardi abil mõne Euroopa riigi saatust pärast Napoleoni sõdu. 7. Kirjeldab lühidalt piltide abil, kuidas tööstusrevolutsioon muutis maailma: üleminek	1. Läbi teemade: töölehed, näitlikustamine, mõisted, töö lihtsustatud tekstiga, sõnaseletused, kinnistavad suulised ja kirjalikud harjutused. 2. Ajatelje joonistaminetahvlile/vihikusse/töölehele; 3. Töö kaardiga: kaardi lugemine, kontuurkaardi täitmine. • - filmikatkendi vaatamine: "Sõda ja rahu"; • - õppekäik mõnda vabrikusse; • video: • - James Watti aurumasin; • - tööstusrevolutsioon.	

tööstuslikule tootmisele (aurumasin), muutused transpordis (auruvedur ja -laev), fotograafia jne.

Eesti Tsaari-Venemaa võimu all

1. Märgib ajateljele Põhjasõja toimumisaja ja pärisorjuse kaotamise aja Eesti- ja Liivimaal.
2. Nimetab ja näitab kaardil suuremaid Euroopa riike.
3. Teab, kuidas talupoegade elu muutus pärast pärisorjuse kaotamist.
4. Võrdleb lühidalt skeemi abil pärisorjust ja teoorjust.
5. Kirjeldab piltide abil mõisnike elu.
6. Selgitab teo- ja raharendi erinevust ning teab, kuidas algas talude päriseksostmine.
7. Teab, mis põhjustas talupoegade seas pahameelt ja rahutusi.

Eesti talurahva elu 19.sajandil

1. Märgib ajateljele 19. sajandi.
2. Nimetab piltide abil talupere liikmed ja nende rollid.
3. Loetleb piltide abil taluhooneid ja nende otstarvet.
4. Nimetab talus peetavaid pudulajuseid piltide abil.
5. Kirjeldab pildi abil rehielamut ja selle sisustust.
6. Teab rehielamu otstarvet vilja töötlemisel.
7. Loetleb piltide abil talupere olulisemaid töid ja tööriistu.
8. Kirjeldab lühidalt talupere igapäevast ja pühadeaegset toidulauda ning võrdleb neid tänapäevastega.
9. Võrdleb 19. sajandi ja tänapäeva inimeste igapäevaelu.
10. Nimetab kalendri abil olulisemaid rahvakalendri tähtpäevi ja teab mõningaid kombeid.
11. Kirjeldab piltide või filmide näitel koolielu 19. sajandi talurahvakoolis ja võrdleb seda tänapäevase koolieluga.
12. Loetleb õppeained valla- ja kihelkonnakoolis ning võrdleb neid oma tunniplaaniga.

Rahvuslik ärkamisaeg

1. Märgib ajateljele ärkamisaja olulisemad sündmused.

video:

- sõjapidamine Eestis 18. sajandil;
- Eesti ala poliitilisel kaardil 1200-1920;
- filmikatkendi vaatamine: "Jõulud Vigalas"; "Jüri Rumm";
- talupoja ja mõisniku suhete dramatiseerimine (talupoegadele nimede panek, rendi maksmine, rahutused jne);
- mõne Eesti mõisa külastamine.

- vaatamine: "Kevade";
- võimalusel õppekäik Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseumi, Eesti Vabaõhumuuseumi ja/või mõnda talurahvamuuseumi;
- video: kool rehetares.

- võimalusel õppekäik laulupeomuuseumi/ Eesti Rahva Muuseumi/C. R. Jakobsoni talumuuseumi;

2. Loetleb lühidalt ärkamisajale eelnenud sündmusi ja tegelasi.
3. Nimetab piltide abil ärkamisaja tähtsamaid tegelasi ja nende olulisemaid saavutusi.
4. Loetleb Eesti esimesed kutselised teatrid ja linnad, kus need asusid.
5. Teab, kelle eestvedamisel, millal ja kus toimus esimene üldlaulupidu ning kirjeldab seda sündmust lühidalt.
6. Selgitab, mis on rahvaluule.
7. Teab, kuidas pandi alus Eesti Rahva Muuseumi kogudele.

Tööstuse areng/venestamisaeg

1. Märgib ajateljele Eesti rahvusvärvide esmase kasutuselevõtu (EÜS-i lipp).
2. Näitab kaardil 19. sajandi lõpu Eesti tööstuslinna ja raudteeühendusi.
3. Kirjeldab piltide abil tööliste elu- ja töötingimusi 19. sajandi lõpus ning võrdleb neid tänapäevaste oludega.
4. Selgitab lühidalt ja näidete abil, miks venestamine algas ning milles see seisnes.
5. Nimetab piltide abil rahvusliku liikumise juhte venestamisajal.
6. Loetleb piltide abil tuntumaid spordikuulsusi, kes võrsusid spordiseltsidest.

Eesti XX sajandi alguses

1. Märgib ajateljele 1905. aasta revolutsiooni.
2. Näitab kaardil Vene impeeriumi.
3. Nimetab lühidalt revolutsiooni põhjusi ning selgitab piltide abil selle sündmusi.
4. Kirjeldab lühidalt näitvahendite abil 1905. aasta sündmusi Eestis: streigid, mõisate põletamine, karistussalkade tegevus.
5. Näitab kaardil maid, kuhu eestlased välja rändasid.
6. Nimetab piltide abil 20. sajandi alguse tuntumaid Eesti kirjanikke, kunstnikke ja heliloojaid ning olulisi kultuurisündmusi (Eesti Rahva Muuseumi ja esimese eestikeelse keskkooli avamine).

video:

- "Mu isamaa on minu arm";
- X üldlaulupidu 1933.

- video: Narva enne II maailmasõda;
- õppekäik Eesti Rahva Muuseumi/Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi;
- video: saatelõik Georg Lurichist.

- filmikatkendi vaatamine: "Jõulud Vigalas";
- streigi/meeleavalduse dramatiseerimine;
- õppekäik kunstimuuseumi (KuMu, Tartu Kunstimuuseum, Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum).

Maailm enne ja pärast I maailmasõda

1. Märgib ajateljele I maailmasõja ja 1917. aasta revolutsiooni toimumisajad.
2. Nimetab piltide abil 19. sajandi lõpu ja 20. sajandi alguse olulisemaid leiutisi (kino, auto, lennuk jne).
3. Näitab kaardil impeeriume ja nende asumaid.
4. Nimetab lühidalt I maailmasõja põhjusi ja kirjeldab selle algust.
5. Loetleb piltide abil I maailmasõja käigus kasutusele võetud sõjalisi uuendusi.
6. Näitab kaardil pärast I maailmasõda tekkinud uusi riike.
7. Kirjeldab lühidalt rahva olukorda tsaari-Venemaal ning selgitab, miks ja kuidas revolutsioon aset leidis.
8. Kirjeldab piltide ja kaardi abil sündmusi Eestis 1917. aastal.
9. Teab, kuidas ja millal Eesti iseseisvus.

Suured leiutused ja avastused

1. Loetleb hiliskeskaegseid teadussaavutusi.
2. Näitab kaardil riike, kust maadeavastajad teele asusid, ja nimetab paiku, kuhu nad jõudsid.
3. Märgib ajateljele Ameerika avastamise Columbuse poolt ja Magalhãesi ümbermaailmareisi aja.
4. Loetleb meresõidu arengu olulisemaid muutusi.
5. Teab Kolumbuse tähtsust ajaloos.
6. Räägib abivahendite toel esimesest ümbermaailmareisist.
7. Selgitab, mida maadeavastused endaga kaasa tõid.
8. Nimetab põllukultuure, loomi ja kombeid, mis toodi asumaadest Euroopasse.

- kaart: Impeeriumid;
- kaart: Maailm pärast I maailmasõda;
- filmikatkendi vaatamine: "Minu Leninid";
- video:
- 1917. a revolutsioonid Venemaal;
- Eesti ala poliitilisel kaardil 1200-1920;
- Veebruar 1918. Eesti iseseisvuse väljakuulutamine;
- 1918. Saksa okupatsioon;
- iseseisvusmanifest;
- pilt: Pärnu Endla teater 1918. a.

Õppesisu:

Maailm uusajal (12h). Mis on uusaeg? (1 tund). Euroopa uusaja algul (1 tund). Ameerika iseseisvussõda ja USA sünn (2 tundi). Suur Prantsuse revolutsioon (2 tundi). Napoleoni sõjad (2 tundi). Euroopa pärast Napoleoni sõdu (1 tund). Tööstusrevolutsioon ja olulisemad leiutised (2 tundi). Kordamine (1 tund).

Eesti Tsaari-Venemaa võimu all (10h). Põhjasõda ja Peeter I (2 tundi). Eesti pärast ühendamist Venemaaga, muudatused majanduses (1 tund). Talupoegade koormiste suurendamine (1 tund). Pärisorjus, selle kaotamine ja asendamine teoorjusega (2 tundi). Mõisnike eluolu (1 tund). Teorendilt raharendile ja talude päriksostmine (1 tund). Talurahvarahutused, Mahtra sõda (1 tund). Kordamine (1 tund).

Eesti talurahva elu 19. sajandil (9h). Talupere (1 tund). Talu hooned (1 tund). Talupere aastaringsed tööd (2 tundi). Talurahva söök ja söögikombed (1 tund). Rahvakalender ja rahvakombed (1 tund).

Talurahvakoolid (2 tundi). Kordamine (1 tund).

Rahvuslik ärkamisaeg (11h). Ärkamisaja eellugu ja Kr. J. Peterson (1 tund). Fr. R. Kreutzwald ja „Kalevipoeg“ (2 tundi). J. V. Jannsen ja „Postimees“ (1 tund). Vanemuise Selts ja I üldlaulupidu (2 tundi). L. Koidula ja Eesti teatri algus (2 tundi). J. Hurt (1 tund). C. R. Jakobson (1 tund). Kordamine (1 tund).

Tööstuse areng/venestamisaeg (8h). Esimesed vabrikud ja raudteed Eestis (1 tund). Tööliste elu (1 tund). Venestamisaeg (1 tund). Rahvuslik liikumine venestamisajal (1 tund). EÜS ja Eesti rahvusvärvide algus (1 tund). J. Tõnisson ja „Postimees“ (1 tund). Karskus- ja spordiseltsid, G. Lurich (1 tund). Kordamine (1 tund)

Eesti XX sajandi alguses (7h). Eesti majandus XX sajandi algul (1 tund). 1905.-1907. aasta revolutsioon (1 tund). Revolutsioonisündmused Eestis (2 tundi). Eesti enne I maailmasõda, väljarändamine (1 tund). Eesti kultuur XX sajandi algul (1 tund). Kordamine (1 tund).

Maailma enne ja pärast I maailmasõda (13h). Suured leiutused ja avastused (2 tundi). Suurriikide ajastu (Briti impeerium, Ameerika Ühendriigid, Tsaari-Venemaa, Saksamaa, Prantsusmaa) (1 tund). I maailmasõja põhjused ja algus (1 tund). 1917. aasta revolutsioon Venemaal ja Nõukogude võimu kehtestamine (2 tundi). I maailmasõja lõpp (1 tund). Sündmused Eestis 1917. aastal (1 tund). Sündmused Eestis 1918. aastal (1 tund). Kordamine (4 tundi).

Praktilised tööd:

- vanaaegse tööriista uurimine;
- mõne talurahvatoidu valmistamine ja maitsmine.
- "Postimehest" mõne uudise lugemine;
- "Kalevipojast" mõne katkendi lugemine;
- "Mu isamaa, mu õnn ja rõõm" laulmine/kuulamine;
- tutvumine L. Koidula loominguga;
- mõne museaalse väärtusega eseme toomine kooli ja selle ühine uurimine.

Põhimõisted:

- uusaeg; revolutsioon; kodanlus; parlament; kapitalism ja kapital; aurumasin, aurulaev ja -vedur; manufaktuur ja vabrik; tooraine; asumaa ehk koloonia; sisse- ja väljarändaja; terror; palgasõdur ja nekrut; partisan; pärisorjus.
- ikaldus; tsaar; baltisaksa mõisnik; Balti erikord; pearahamaks; teoorjus, koormis; raharent; kinnis- ja vallasvara; mõisa ametimehed: mõisavalitseja, kubjas, aidamees, kõrtsmik, mölder, meier.
- talupere: peremees, perenaine, sulane ja teenijatüdruk, karjane; rehielamu, suitsutare; rehepeks; vald ja kihelkond; vallakool ja kihelkonnakool; koolmeister ja köster; estofiil; pudulohus; leer, leeriõpetus.
- ärkamisaeg; rahvaluule; eepos; kadakasaks.
- venestamine; üliõpilasselts; karsklane.

- impeerium; linnapea; majanduskriis; streik, meeleavaldus; riigiduuma.
- bolševikud ehk enamlased; nõukogude võim; kommunistlik partei.

Kooli väärtuste arendamine:

Koostöö

Õpilased töötavad koos rühmades või paarides ajaloo teemadel, luues näiteks ühiseid plakateid, esitlusi või mängu. Koostöö kaudu õpivad nad üksteist toetama, kuulama ja jagama ülesandeid, mis aitab neil arendada sotsiaalseid oskusi ja tugevdada ühtekuuluvustunnet.

Ettevõtlikkus

Ajalooõpetuses saavad õpilased osaleda "ajaloolises turupäevas", kus nad loovad ja "kauplevad" ajalooliste kaupade või teenustega. See arendab ettevõtlikkust, julgustab loovat mõtlemist ja õpetab, kuidas minevikus kaubandus toimus

Loovus

Loovust saab arendada, kui õpilased loovad ajalooliste sündmuste põhjal kunstitöid, koomikseid või jutte. Näiteks võivad nad kujutada olulisi ajaloosündmusi visuaalselt või jutustada lugusid ajalooliste tegelaste vaatepunktist. See aitab neil paremini mõista ajalugu ja väljendada oma arusaama loomingulisel viisil.

Keskkonnahoid

Ajalooõpetuses saab uurida, kuidas inimesed minevikus loodust kasutasid ja püüdsid seda hoida. Õpilased võivad uurida vanu loodust säästvaid tavasid ja võrrelda neid tänapäevastega, arendades teadlikkust keskkonnahoiust ja jätkusuutlikust arengust

Tervis

Õpilased saavad uurida, kuidas inimesed minevikus tervise eest hoolitsesid, ning võrrelda vanu ja uusi tervisetavasid. Tervise tähtsust saab rõhutada, sidudes selle ajalooliste teadmistega ja luues praktilisi ülesandeid, nagu ravimtaimede tundmaõppimine või tervisealaste plakatite valmistamine.

Lõiming

Hindamine:

Ajalugu ja eesti keel

Soovitatav on sõnaveebist uurida sõnade ususõda, kodusõda, veresaun tähendusi ja lasta õpilastel neid mõisteid oma sõnadega seletada, mõistete seletamine ja illustreerimine;

Arendatakse lugemis- ja kirjutamisoskust.

Arendatakse info leidmise oskust.

Arendatakse eneseväljendusoskust.

Ajalugu ja võõrkeeled

Õpetatakse korrektselt hääldama ja kirjutama võõrapäraseid nimesid ja sõnu.

Tutvustatakse teiste rahvaste ajalugu ja kultuuri.

Info otsimine võõrkeelsetelt veebisaitidelt.

Ajalugu ja matemaatika

Õpilase teadmisi, oskuseid ja vilumusi hinnatakse suuliste ja kirjalike sõnaliste hinnangutena ning numbriliste hinnetena. Kokkuvõtvas hinnangus kajastub, kuivõrd taotletud õpitulemused on saavutatud, tuuakse esile õpilase edusammud ja juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele.

Alates esimesest kooliastmest on õpilane kaasatud hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

Õpetatakse mõistma ajalooliste sündmuste järgnevust, kasutades ajatelge.
Toetudes matemaatilistele oskustele arvutatakse sündmuste toimumisaega ja sellest möödunud aega.
Kinnistatakse teadmisi ajaühikutest (kuupäev, aasta, aastakümme, sajand, aastatuhat).
Kinnistatakse teadmisi Rooma numbritest.

Ajalugu ja loodusõpetus

Käsitletakse liikide arengut läbi aegade.
Õpetatakse taime- ja loomaliikide ning loodusvarade kasutuselevõttu läbi ajaloo.
Käsitletakse inimeste suhteid loodusega erinevatel ajaperioodidel.
Käsitletakse loodusteaduste arengut läbi aegade.
Korraldatakse temaatilisi õppekäike.

Ajalugu ja inimeseõpetus

Käsitletakse inimese tervisekäitumist läbi aegade.
Käsitletakse toidu- ja joogikultuuri muutumist läbi ajaloo.
Käsitletakse inimsuhete ja eluviiside muutust läbi aegade.

Kunst, informaatika - olenevalt valikust, kas ajajoon koostatakse paberil või veebikeskkonnas võib ajajoont illustreerimise või piltide ja näitliku info lisamisega täiendada;

Ajalugu ja kunstiained

Tutvustatakse tuntud heliloojaid ja kunstnikke ning nende teoseid läbi aegade.
Tutvustatakse eri ajastute muusikat.
Käsitletakse ehituskunsti muutumist ja arengut aegade jooksul.
Korraldatakse kunstiteemalisi õppekäike (näituste ja muuseumide külastamine, filmide vaatamine).

Ajalugu ja kehaline kasvatus

Tutvustatakse tuntud sportlasi ja nende saavutusi läbi aegade.
Tutvustatakse antiikolümpiamänge.
Korraldatakse õppekäike (näituste ja muuseumide külastamine, filmide vaatamine).

Ajalugu ja tööõpetus Tutvustatakse tööriistade ja -võtete arengut ning eri materjalide kasutuselevõttu. Tutvustatakse tehnika ajalugu ja kuulsaid leiutajaid.	
Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud:	
8. klassi lõpetaja: 1) selgitab üldisi fakte uusaja sündmustest ja inimeste elu-olust Eestis kuni Esimese maailmasõja lõpuni; 2) nimetab Euroopa ja maailma uusaja tähtsamaid sündmusi, mis on mõjutanud Eesti ajalugu; 3) tunneb huvi Eesti mineviku vastu Euroopas; 4) teab, et Euroopas toimunud sündmused on oluliselt mõjutanud Eesti ajalugu; 5) kirjeldab, kuidas majanduslikud ja ühiskondlikud muutused on mõjutanud inimeste elukorraldust; 6) teab, et inimeste teadmised on kujunenud suhtlemises teiste rahvastega; 7) kõrvutab ajateljel mõningaid olulisi Eestis ja Euroopas toimunud sündmusi; 8) tunneb ajaperioodi iseloomulikke tunnuseid.	

Illuka Kooli ainekava	Ainevaldkond: ajalugu LÕK	Õppeaine: ajalugu
III kooliaste	9.klass	Tundide arv: 1 tund nädalas
Õppeaine kirjeldus		
Õpetuse eesmärgid Ajalooõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane: 1) tunneb huvi mineviku vastu; teab, et minevik on olnud muutuv ja väga mitmekesine; 2) omab üldist ettekujutust Eesti ajaloost ja sellega seoses üldjoontes kogu maailma ajaloost; 3) kirjeldab abivahendite toel olulisi ajaloosündmusi, inimeste eluviisi ja tegevusalasid õpitud ajastutel; 4) teab, et maailmas toimunud sündmused on otseselt või kaudselt mõjutanud nii Eestis kui ka mujal Euroopas toimunud sündmusi; teab, et poliitikal on suur roll maailma riikide omavahelistes suhetes; 5) nimetab oma põhiõigusi ning kohustusi Eesti Vabariigi kodanikuna, kirjeldab Eesti riigi valitsemiskorda; 6) teab ja väärtustab kombeid ning traditsioone oma kultuuris; väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning määratleb end oma rahva liikmena; 7) leiab infot eri teabeallikatest, oskab hinnata erinevate teabeallikate usaldusväärsust.		
Õpitulemused:		Metoodilised soovitused, sh õpistrateegiate rakendamine, diferentseerimise võimalused
Õpilane: Eesti Vabadussõda 1. Märgib ajateljele Vabadussõja toimumise ja Tartu rahu sõlmimise aja. 2. Näitab kaardil Vabadussõja käiku ja nimetab olulisemaid lahinguid. 3. Nimetab piltide abil Vabadussõja-aegseid olulisemaid tegelasi. 4. Kirjeldab lühidalt piltide ja kaardi abil sõda Landeswehriiga. 5. Selgitab lühidalt, miks oli võit Landeswehri üle eestlaste jaoks oluline (Võidupüha tähistamine). 6. Kirjeldab, kuidas ja mis tingimustel lõppes Vabadussõda. 7. Kirjeldab, millal, kus ja kelle vahel sõlmiti Tartu rahu. Eesti Vabariik 1918-1940 1. Märgib ajateljele Eesti esimese iseseisvusaja. 2. Näitab kaardil Eestit ja loetleb tema tähtsamaid välispartnereid.		1. Läbi teemade: töölehed, näitlikustamine, mõisted, töö lihtsustatud tekstiga, sõnaseletused, kinnistavad suulised ja kirjalikud harjutused. 2. Ajatelje joonistaminetahvlile/vihikusse/töölehele; 3. Töö kaardiga: kaardi lugemine, kontuurkaardi täitmine. - filmikatkendi vaatamine: "<u>Tuulepealne maa</u>" 2. osa; video: - <u>Vabadussõda</u>; - <u>Eesti soomusrongid Vabadussõjas</u>; - <u>pilte Vabadussõjast</u>; - <u>Taani vabatahtlikud Vabadussõjas</u>; - õppekäik mõnda Vabadussõjaga seotud paika (mälestussammas, muuseum, kalmistu).

3. Nimetab piltide abil Eesti põllumajanduse ja tööstuse peamisi tooteid.

4. Nimetab piltide abil Eesti olulisemaid poliitika- ja kultuuritegelasi.

5. Loetleb esimese iseseisvusaja tähtsamaid haridusasutusi (TÜ, TTÜ, Kõrgem Sõjakool).

Maailm kahe maailmasõja vahel

1. Märgib ajateljele maailmasõdade vahelise aja.

2. Näitab kaardil ja nimetab Euroopa riike pärast I maailmasõda.

3. Kirjeldab piltide abil Saksamaa ja selle elanike olukorda pärast I maailmasõda.

4. Selgitab lühidalt (abiga), kuidas Hitler võimule tuli.

5. Kirjeldab piltide abil eluolu Nõukogude Liidus.

6. Nimetab piltide abil Nõukogude Liidu valitsejaid (Lenin, Stalin).

Eesti kaotab iseseisvuse 1939-1940

1. Märgib ajateljele Molotovi- Ribbentropi pakti sõlmimise, Talvesõja alguse, Eesti okupeerimise ja juuniküüditamise aja.

2. Näitab kaardil ja selgitab, kuidas Euroopa riigid MRP salaprotokolli alusel jaotati.

3. Näitab Eesti kaardil Punaarmee baaside asukohti ja põhjendab nende valikut abiga.

4. Kirjeldab abiga, kuidas Eesti kaotas iseseisvuse.

5. Selgitab abiga, kuidas juuniküüditamine toimus.

6. Kirjeldab abiga, miks Talvesõda algas ja kuidas see lõppes.

Tööstuse areng/venestamisaeg

1. Märgib ajateljele Eesti rahvusvärvide esmase kasutuselevõtu (EÜS-i lipp).

- filmikatkendi vaatamine: "Detsembrikuumus";

video:

- kroonikakaadrid president Pätsist;

- Kristjan Palusalu saabumine Berliini

olümpiamängudelt;

- Tartu Ülikool 1932. aastal;

- Tallinn enne II maailmasõda;

- Tartu enne II maailmasõda;

- Narva enne II maailmasõda;

- Virumaa vaated 1940;

- Eesti suvitiskohti 1940;

- õppekäik Tartu Ülikooli peahoonesse.

video:

- Hitleri kõne;

- Lenini kõne;

- kaadrid Stalinist.

- video: MRP sõlmimine;

lihtne ja humoorikas video: Saksamaa ja NSVL salatehing;

- salvestis: president Pätsi viimane avalik kõne 21.06.40;

- filmikatkendi vaatamine: "Tuulepealne maa" 12. osa.

2. Näitab kaardil 19. sajandi lõpu Eesti tööstuslinna ja raudteeühendusi.

3. Kirjeldab piltide abil tööliste elu- ja töötingimusi 19. sajandi lõpus ning võrdleb neid tänapäevaste oludega.

4. Selgitab lühidalt ja näidete abil, miks venestamine algas ning milles see seisnes.

5. Nimetab piltide abil rahvusliku liikumise juhte venestamisajal.

6. Loetleb piltide abil tuntumaid spordikuulsusi, kes võrsusid spordiseltsidest.

Eesti XX sajandi alguses

1. Märgib ajateljele 1905. aasta revolutsiooni.

2. Näitab kaardil Vene impeeriumi.

3. Nimetab lühidalt revolutsiooni põhjusi ning selgitab piltide abil selle sündmusi.

4. Kirjeldab lühidalt näitvahendite abil 1905. aasta sündmusi Eestis: streigid, mõisate põletamine, karistussalkade tegevus.

5. Näitab kaardil maid, kuhu eestlased välja rändasid.

6. Nimetab piltide abil 20. sajandi alguse tuntumaid Eesti kirjanikke, kunstnikke ja heliloojaid ning olulisi kultuurisündmusi (Eesti Rahva Muuseumi ja esimese eestikeelse keskkooli avamine).

Maailm enne ja pärast I maailmasõda

1. Märgib ajateljele I maailmasõja ja 1917. aasta revolutsiooni toimumisajad.

2. Nimetab piltide abil 19. sajandi lõpu ja 20. sajandi alguse olulisemaid leiutisi (kino, auto, lennuk jne).

3. Näitab kaardil impeeriume ja nende asumaid.

4. Nimetab lühidalt I maailmasõja põhjusi ja kirjeldab selle algust.

5. Loetleb piltide abil I maailmasõja käigus kasutusele võetud sõjalisi uuendusi.

6. Näitab kaardil pärast I maailmasõda tekkinud uusi riike.

7. Kirjeldab lühidalt rahva olukorda tsaari-Venemaal ning selgitab, miks ja kuidas revolutsioon aset leidis.

- võimalusel õppekäik laulupeomuuseumi/ Eesti Rahva Muuseumi/C. R. Jakobsoni talumuuseumi;
video:

- "[Mu isamaa on minu arm](#)";

- [X üldlaulupidu 1933](#).

- video: [Narva enne II maailmasõda](#);

- õppekäik Eesti Rahva Muuseumi/Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi;

- video: [saatelõik Georg Lurichist](#).

- filmikatkendi vaatamine: "Jojo Rabbit";

- filmikatkendi vaatamine: "[Untergang](#)";

- filmikatkendi vaatamine: "1944";

video:

- [sõjasündmused Eestis 1944](#);

- [Tallinn 1944](#);

- küsitleb võimalusel ülesande raames mõnd sugulast, kuidas sõjasündmused mõjutasid perekonda/kodukohta.

- filmikatkendi vaatamine: "Tuulte pesa";

video:

- [pilte nõukogudeaegsest Tallinnast](#);

- [Kristo Siig: nõukogude aeg](#);

8. Kirjeldab piltide ja kaardi abil sündmusi Eestis 1917. aastal. 9. Teab, kuidas ja millal Eesti iseseisvus. Teine maailmasõda 1939-1945 1. Määrab ajateljele II maailmasõja toimumisaja.2. Näitab kaardil ja loetleb olulisemaid sõjas osalenud riike.3. Kirjeldab lühidalt piltide abil II maailmasõja käiku ja tulemusi.4. Kirjeldab lühidalt piltide põhjal elu okupatsiooniaegsel Eestis.5. Kirjeldab lühidalt eestlaste valikuid sõja ajal ja mainib, kelle poolele nad sõdisid.6. Kirjeldab lühidalt, kuidas sõda lõppes Eesti ja eestlaste jaoks.7. Kirjeldab, kuidas sõda mõjutas kodukohta.8. Näitab kaardil ja loetleb riike, kuhu eestlased sõja lõpus põgenesid. Eesti ja muu maailma pärast II maailmasõda. 1. Määrab ajateljele II maailmasõja lõpu, Eesti taasiseseisvumise ja Nõukogude Liidu lagunemise.2. Näitab kaardil ja loetleb Euroopa riike pärast II maailmasõda.3. Kirjeldab lühidalt suurriikide suhteid pärast II maailmasõda.4. Kirjeldab, kuidas toimus märtsiküüditamine.5. Kirjeldab näidete abil elu Nõukogude Eestis.6. Kirjeldab piltidele tuginedes Eesti taasiseseisvumisele viinud sündmusi (fosforiidisõda, öölaulupeod, Balti kett).7. Loetleb põhjusi ja sündmusi, miks Nõukogude Liit kokku varises. Ühiskonnaõpetus 1. Teab, et põhiseadus on tähtsaim seadus, kus on kirjas inimeste õigused ja kohustused, ning oskab tuua nende kohta näiteid.	- Berliini müür;- Tartu 1978. aastal;- eesti keel 45 aastat tagasi;- eesti keel tänapäeval;- pilte nõukogudeaegsest Tartust;- filmikatkendi vaatamine: "August 1991";- õppekäik mõnda ajaloomuuseumi (nt KGB kongide muuseum). - Töö töölehtede/õpiku ja tööraamatuga (lihtsustada ja näitlikustada teksti ja mõisteid, tegelda sõnaseletusega); video: - Riigikogu;- link: valitsuse uudised;- presidendi ametisse nimetamine;- kaitseväge paraad;- kaitseliidu õppus;- kuidas jõuab abi Häirekeskusest abivajajani;- õigusemõistmise kunst;- Mis on Euroopa Liit;- Mis on Euroopa Liit? Videoõpsi ühiskonnaõpetuse video;- Videoõpsi ühiskonnaõpetuse näidisvideo;- maksu- ja tollitarkus: maksud;- dramatiseering: kohtuistung;- dramatiseering: hädaabi kutsumine.

2. Nimetab riigi sümbolid.3. Nimetab praeguse presidendi ja peaministri.4. Nimetab piltide abil kõik Eesti presidendid.5. Nimetab erakonnad.6. Nimetab linnapea või vallavanema.7. Loetleb ametid, mis tagavad riigi siseturvalisuse (politsei, päästeamet, kiirabi) ja kirjeldab lühidalt nende ülesandeid.8. Oskab vajadusel abi kutsuda (112).9. Kirjeldab lühidalt kaitseväge ja kaitsealiidu ülesandeid ning teab nende erinevusi.10. Teab, millega tegelevad kohtud.11. Teab kohtuniku, prokuröri ja advokaadi rolli kohtuistungil.12. Nimetab olulisemad rahvusvahelised organisatsioonid, kuhu Eesti kuulub, ja teab nende sümboleid.	
Õppesisu:	
Eesti Vabadussõda (5h). Vabadussõja algus (1 tund). Eesti vabastamine (1 tund). Sõda Landeswehriiga (1 tund). Vabadussõja lõpp ja Tartu rahu sõlmimine (1 tund). Kordamine (1 tund). Eesti Vabariik 1918-1940 (5h). Asutav Kogu ja maareform (1 tund). Eesti Vabariigi sise- ja välispoliitika (1 tund). Põllumajandus, tööstus, kultuur ja haridus Eesti Vabariigis (2 tundi). Kordamine (1 tund). Maailm kahe maailmasõja vahel (3h). Saksamaa pärast I maailmasõda (1 tund). Kommunistlik Nõukogude Liit (1 tund). Kordamine (1 tund). Eesti kaotab iseseisvuse (4h). Molotovi- Ribbentropi pakt (1 tund). Nõukogude Venemaa tegevus naaberriikide suhtes pärast MRP-d (1 tund). Eesti okupeerimine ja liitmine NSV Liiduga (1 tund). Kordamine (1 tund). Tööstuse areng/venestamisaeg (8h). Esimesed vabrikud ja raudteed Eestis (1 tund). Tööliste elu (1 tund). Venestamisaeg (1 tund). Rahvuslik liikumine venestamisajal (1 tund). EÜS ja Eesti rahvusvärvide algus (1 tund). J. Tõnisson ja „Postimees“ (1 tund). Karskus- ja spordiseltsid, G. Lurich (1 tund). Kordamine (1 tund) Eesti XX sajandi alguses (7h). Eesti majandus XX sajandi algul (1 tund). 1905.-1907. aasta revolutsioon (1 tund). Revolutsioonisündmused Eestis (2 tundi). Eesti enne I maailmasõda, väljarändamine (1 tund). Eesti kultuur XX sajandi algul (1 tund). Kordamine (1 tund). Maailma enne ja pärast I maailmasõda (13h). Suured leiutused ja avastused (2 tundi). Suurriikide ajastu (Briti impeerium, Ameerika Ühendriigid, Tsaari-Venemaa, Saksamaa, Prantsusmaa) (1 tund). I maailmasõja põhjused ja algus (1 tund). 1917. aasta revolutsioon Venemaal ja Nõukogude võimu kehtestamine (2 tundi). I maailmasõja lõpp (1 tund). Sündmused Eestis 1917. aastal (1 tund). Sündmused Eestis 1918. aastal (1 tund). Kordamine (4 tundi).	

Teine maailmasõda 1939-1945 (4h). II maailmasõja käik (1 tund). Okupatsioonid ja sõjasündmused Eestis (1 tund). Sõjategevuse lõpp Eestis (1 tund). Kordamine (1 tund).

Eesti ja muu maailma pärast II maailmasõda (6h). Maailm pärast II maailmasõda, külm sõda (1 tund). Nõukogude Eesti (2 tundi). Nõukogude Liidu kokkuvarisemine (1 tund). Eesti taasiseseisvumine (1 tund). Kordamine (1 tund).

Ühiskonnaõpetus (8h). Põhiseadus ja Eesti riigi sümbolid (1 tund). Riigikogu, riigipea, valitsus (1 tund). Kohalik omavalitsus (1 tund). Korrakaitse (1 tund). Riigikaitse (1 tund). Kohus (1 tund). Eesti ja rahvusvahelised organisatsioonid (Euroopa Liit, NATO) (1 tund). Kordamine (1 tund).

Praktilised tööd:

Võimalusel osaleda talgutel

mõne väeosa, päästekomando või politseijaoskonna külastamine;

riigikogu külastamine.

Põhimõisted:

okupatsioon; Punaarmee; pataljon; soomusrong; Vene valgekaartlased; Landeswehr; Võidupüha; delegatsioon; vaherahu.

maareform; Asutav Kogu; põhiseadus; demokraatia; riigipööre; vapsid; põllutöökool, kodumajanduskool; masinaühistu; talgud; põlevkivi ja fosforiit; majanduskriis.

füürer; natsid; diktaator; koonduslaager; juudid; NSVL; kolhoos.

pakt; salaprotokoll; neutraalne; ultimaatum; baas; okupatsioon; ENSV; küüditamine.

blokaad; aatompomm; kaardisüsteem; Eesti Leegion; Eesti Laskurkorpus; metsavennad; soomepoisid.

külm sõda; NATO; Balti kett; plaanimajandus ja turumajandus.

riigi sümbol; riigikogu; valitsus, peaminister ja ministrid; kandidaat; riigieelarve; riigipea, president; partei ehk erakond; vallavolikogu/linnavolikogu; vallavanem/linnaeape; vallavalitsus/linnavalitsus; kohtunik, prokurör, advokaat; ÜRO, NATO ja EL.

Kooli väärtuste arendamine:

Koostöö

Õpilased töötavad koos rühmades või paarides ajaloo teemadel, luues näiteks ühiseid plakateid, esitlusi või mängu. Koostöö kaudu õpivad nad üksteist toetama, kuulama ja jagama ülesandeid, mis aitab neil arendada sotsiaalseid oskusi ja tugevdada ühtekuuluvustunnet.

Ettevõtlikkus

Ajalooõpetuses saavad õpilased osaleda "ajaloolises turupäevas", kus nad loovad ja "kauplevad" ajalooliste kaupade või teenustega. See arendab ettevõtlikkust, julgustab loovat mõtlemist ja õpetab, kuidas minevikus kaubandus toimis

Loovus

Loovust saab arendada, kui õpilased loovad ajalooliste sündmuste põhjal kunstitöid, koomikseid või jutte. Näiteks võivad nad kujutada olulisi ajaloosündmusi visuaalselt või jutustada lugusid ajalooliste tegelaste vaatepunktist. See aitab neil paremini mõista ajalugu ja väljendada oma arusaama loomingulisel viisil.

Keskkonnahoid

Ajalooõpetuses saab uurida, kuidas inimesed minevikus loodust kasutasid ja püüdsid seda hoida. Õpilased võivad uurida vanu loodust säästvaid tavasid ja võrrelda neid tänapäevastega, arendades teadlikkust keskkonnahoiust ja jätkusuutlikust arengust

Tervis

Õpilased saavad uurida, kuidas inimesed minevikus tervise eest hoolitsesid, ning võrrelda vanu ja uusi tervisetavasid. Tervise tähtsust saab rõhutada, sidudes selle ajalooliste teadmistega ja luues praktilisi ülesandeid, nagu ravimtaimede tundmaõppimine või tervisealaste plakatite valmistamine.

Lõiming	Hindamine:
Ajalugu ja eesti keel töö allikatega, nende analüüsimine, ajalehe artiklite leidmine ja analüüsimine, uudiste kirjutamine, mälestuste jutustamine klassikaaslastele. Arendatakse lugemis- ja kirjutamisoskust. Arendatakse info leidmise oskust. Arendatakse eneseväljendusoskust. Tutvustatakse XX sajandi Eesti tuntumaid luuletajaid ja kirjanikke. Ajalugu ja võõrkeeled Õpetatakse korrektselt hääldama ja kirjutama võõrapäraseid nimesid ja sõnu. Tutvustatakse teiste rahvaste ajalugu ja kultuuri. Videomaterjali sisu mõistmine. Ajalugu ja matemaatika Õpetatakse mõistma ajalooliste sündmuste järgnevust, kasutades ajatelge. Toetudes matemaatilistele oskustele arvutatakse sündmuste toimumisaega ja sellest möödunud aega. Kinnistatakse teadmisi ajaühikutest (kuupäev, aasta, aastakümme, sajand, aastatuhat). Kinnistatakse teadmisi Rooma numbritest. Ajalugu ja loodusõpetus Tutvustatakse Eestis leiduvaid maavarasid. Ajalugu ja inimeseõpetus Käsitletakse eluolu ja eluviiside muutusi läbi XX sajandi. Ajalugu ja kunstained töö karikatuuridega, töö piltidega, plakatitega, fotode/piltide äratundmine/analüüsimine.	Õpilase teadmisi, oskuseid ja vilumusi hinnatakse suuliste ja kirjalike sõnaliste hinnangutena ning numbriliste hinnatena. Kokkuvõttes hinnangus kajastub, kuivõrd taotletud õpitulemused on saavutatud, tuuakse esile õpilase edusammud ja juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele. Alates esimesest kooliastmest on õpilane kaasatud hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

Tutvustatakse XX sajandi tuntumaid Eesti heliloojaid ja kunstnikke. Ajalugu ja kehaline kasvatus Tutvustatakse XX sajandi tuntumaid Eesti sportlasi. Ajalugu ja tööõpetus Tutvustatakse tehnika arengut XX sajandil. Ajalugu ja muusika laulva revolutsiooni lugude kuulamine ja nende sisu üle arutlemine. Ajalugu ja ühiskonnaõpetus info leidmine riigiportaalidest, erinevad riigivalitsemise vormid ja nende tunnused, inimõigused ühiskonnas, demokraatliku ja diktatuuri võrdlemine, näidete toomine.	
Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud:	
9. klassi lõpetaja: 1) selgitab üldisi fakte uusaja sündmustest ja inimeste eluolust Eestis Esimese maailmasõja lõpust tänapäevani;2) tunneb huvi Eesti riigi mineviku vastu;3) teab, et maailmas toimunud sündmused on otseselt või kaudselt mõjutanud nii Eestis kui ka mujal Euroopas toimunud sündmusi;4) omab üldist ettekujutust Eesti ajaloost ja sellega seoses üldjoontes kogu maailma ajaloost;5) mõistab, et eri ajastute kultuuri-, teaduse- ja tehnikasaavutused on olnud edasiviivaks jõuks riikide (ka Eesti) arengus;6) teab, et poliitikal on suur roll maailma riikide omavahelistes suhetes;7) kujutab ajateljele toetudes ette maailmas toimunud olulisemaid sündmusi;8) nimetab oma põhiõigusi ning kohustusi Eesti Vabariigi kodanikuna;9) kirjeldab Eesti riigi valitsemiskorda;10) väärtustab oma kodumaad ning Eesti Vabariigi kodanikuks olemist.	